De mensuribus et ponderibus (excerptum Graecum 3)

Τοῦ ἁγίου Ἐπιφανίου περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν.

Κόρος σίτου μόδιοι λ΄, ὃ κέκληται χώρ. Χὼρ λέγεται ἀπὸ τοῦ τῶν βουνῶν ὑποθέσεως οὕτω· χωρία γὰρ καλεῖται βουνός· βουνισθέντες γὰρ οἱ λ΄ μόδιοι φορτίον ποιοῦσι καμήλου. Θεκὲλ [γρ. Λεθὲκ] κριθῆς μόδιοι ιε΄, ὃ καλεῖται ἔπαρμα. Κάδος ἐλαίου ἐστὶ ξέστων ν΄. Ἔστι δὲ τοῦτο τῆς τοῦ ἐλαιοτρίπτου ἐργασίας. Μνάσις [γρ. Μνασίς] ἐστι μοδίων ι΄ σίτου ἢ κριθῆς μέτρων [γρ. μέτρον]. Σάτον ἐστὶ μόδιον κουμουλάτον, ὡς εἶναι μόδιον α΄ καὶ τέταρτον, ὑγροῦ δὲ ξέστων ν΄. Γόμορ μικρὸν μοδίων ιβ΄, ξέστων ν΄. Μέδιμνον μόδιοι ε΄, ὡς εἶναι μόδια δ΄ μέτρου ξέστων κβ΄, ἄλλο δὲ ΄. Χοῖνιξ καὶ οἰφὶ ταὐτόν ἐστιν· ἔστι δὲ μέτρον ξέστων β΄ καὶ ἡμίσεως καὶ ποστημόριον, ὅ ἐστι τῶν δύο δρακῶν τῆς χειρὸς τὸ μέτρον. Ἀρτάβη ἐστὶ ξέστων οβ΄ μέτρον τέλειον. Τρία μέτρα σεμιδάλεως. Ἕκαστον μέτρον γόμορ εἶχε· τὸ δὲ γόμορ δέκατόν ἐστι τοῦ μεγάλου μέτρου τῆς ἀρτάβης, τουτέστι ξέστων ζ΄ καὶ ε΄ (πέμπτου). Τρία κάνα χονδρίτου. Τὰ κάνα κανισκέλια καλεῖ. Χονδρίτου δέ ἐστιν εἶδος σίτου εἰς δύο τεμνόμενον. Νέβελ οἴνου μέτρον ξέστων ρν΄, ομυεῖ οὕτω ὑγροῦ τρία σάτα. Κοτύλη ἥμισυ ξέστου ὑπάρχει· ἐκεῖθεν οἱ πωλοῦντες οἶνον ἢ ἔλαιον κοτυλισταὶ καλοῦνται. Τρυβλίον τὴν μὲν πλάσιν ἐστὶν ὀξύβαφον, εἴτ' οὖν παροψίς, χωρεῖ δὲ ξέστου τὸ ἥμισυ. Ἀπόρυμα [γρ. Ἀπόῤῥυμα] τὸ ἥμισυ τοῦ σαϊτοῦ ἔχει· τὸ δὲ Σαϊτὸν κβ΄ ξέστων ἐστίν. Ἔστιν ἐν τύπῳ κεραμίῳ [ἴσ. κεραμίου]. Σαφιθά ἐστι μέτρον ξέστων κβ΄ παρά τισι, καὶ παρ' ἄλλοις ιη΄ καὶ κδ΄. Ἶν τὸ μέγα ξέστων ιη΄, τὸ δὲ ἅγιον θ΄. Καμψάκης ὕδατος ξέστων δ΄. Χοῦς, ὅ ἐστι χουζά, τὸ μὲν μέγα ξέστων η΄, τὸ δὲ ἅγιον ξέστων ΄. Ἀλάβαστρον μύρου. Ἀλάβαστρον βισσίν ἐστι στρογγυλοειδὲς χωροῦν λίτραν μίαν, ἤγουν 132 ἡμίναν. Σίκλον. Τὸ σίκλον ἐστὶ τὸ τέταρτον τῆς ὀγκίας, ὅπερ ἐστὶ νόμισμα α΄ καὶ ἥμισυ. Μεδεκὼμ λέγει τοὺς κυάθους· τὰς δὲ μασμαρὼθ λέγει τοὺς διϋλιστῆρας, ἤτ' [ἴσ. εἴτ'] οὖν ἰθμοὺς [γρ. ἠθμούς]. Κύαθος, πῆ μὲν εἰς ἁπλοῦν ποτήριον, ὅ ἐστι ξέστων ΄· πῆ δὲ εἰς τριπλοῦν, ὅ ἐστι γ΄. Ἀντληντήριον [γρ. Ἀντλητήριον] δέ ἐστιν ἀπὸ κεραμίου, ἀντλοῦν διακαρᾶς [γρ. διὰ μακρᾶς] λαβῆς. Κύαθος ἔχει ὀγκίαν α΄· ὁ δὲ τοῦ ἐλαίου ὀγκίαν α΄ καὶ ἡμίσειαν· ὁ δὲ τοῦ οἴνου ὀγκίαν α΄ καὶ ἡμίσειαν ΄· ὁ δὲ τοῦ μέλιτος ὀγκίαν α΄ καὶ ἡμίσειαν. Γόμορ τὸ μέγα καὶ ὁ [ἴσ. ὁ καὶ] λεθέκ· λεθὲκ δὲ ὡς ἐν τῷ προφήτῃ Ὠσκὲ εἴρηται [Γ΄, 2]: «Ἐμισθωσάμην ἐμαυτῷ λεκὲθ [γρ. λεθὲκ] κριθῶν». Ἐν ἄλλοις δὲ ἀντιγράφοις λέγει: «Γομὸρ κριθῶν». Τὸ οὖν αὐτό ἐστι· ιε΄ γὰρ μόδιοι σημαίνονται». Δραχμὴ καὶ γράμματα γ΄. Δρὰξ ἀλεύρου. Δρὰξ χειρὸς ἡ κράτησις γίνεται. Ἶν τὸ μέγα ξέστων ιη΄, τὸ δὲ ἅγιον ξέστων θ΄. Κάβος σίτου ξέστων ε΄ καὶ ἡμίσεως. Μετρίτης [γρ. Μετρητὴς] ξέστων οβ΄. {1 Περὶ σταθμῶν.}1 Ἀργύρια τὰ καὶ χαλκᾶ σταθμίζουσι γράμματα γ΄. Ἄργυρος ὁ τέλειος λίτρας ρ΄. Ἀργυροῦς καὶ μνᾶ καὶ μάνησόγκιαι [ἀνάγν. μάνης ὀγκίαι] κ΄, ὃ γίνεται λίτρα α΄, οὐγκίαι η΄. Ἀμφορεὺς ξέστων κδ΄. Ἀσσάριον σταθμὸς γραμμάτων ϛ΄. Ἀσσάριον καλεῖται λεπτῶν ξ΄. Βαλλάντιον ὃ καὶ φόλις [γρ. φόλλις], δηναρίων σν΄ γίνεται, λιτρῶν τιβ΄ καὶ ἡμισείας. Δηνάριον σταθμίζει λίτραν α΄, ὀγκίας γ΄. Δίδραχμον ἅγιον γραμμάτων ς΄. Κοδράντης, νοῦμος ἄγων γράμματα ϛ΄. Λεπτὸν σατὸν ἄγει γράμματα γ΄. Λεπτόν ἐστι σταθμίον ὀγκίας τὸ τέταρτον, περὶ οὗ ὁ Κύριος λέγει [Ματθ. ι΄, 29]: «Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται;». Ἀσσὰρ δὲ ἑβραϊστὶ ἐλαττούμενον καλεῖται. Μιλιαρίσιον καὶ χρυσοῦν καὶ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου ἄγει ὀγκίας ι΄. Νόμισμα λιτρῶν ρκε΄. Νόμισμα ἄλλο γραμμάτων γ΄. Νουμμὸν [γρ. Νοῦμμον]. Νουμᾶς τις βασιλεὺς Ῥωμαίων ἐποίησε, καὶ πρὸς τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκλήθη. Ὀβολὸς ὁ οὐκ ἐξ ἀργυρίου, ἀλλὰ ἀπὸ σιδήρου πεποιημένος ἄγει γράμματα γ΄. Ὀβολὸς ὁ ἐξ ἀργυρίον ἄγει

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.

γράμματα γ΄. Ὁλκὴ ἄγει γράμματα γ΄. Ὁ σίκλος ὁ ἅγιος, ὅ ἐστι γράμματα ιβ΄. Στατὴρ ἄγει γράμματα ιβ΄. Φόλις καὶ βαλλάντιον [γρ. Φόλλις] ἄγει ἀργύρους β΄ καὶ ἥμισυν, δηνάρια σν΄, λίτρας ιβ΄ καὶ ἡμίσειαν. Ηὗρον τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς [ιη΄, 16] οὕτως: «Λυτρώσει, φησί, τὸ πρωτότοκον πέντε σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον, εἴκοσι ὀβολοί εἰσιν». Ὀξύβαφον ἔχει ξέστας η΄. Χήμη ἔχει ξέστας μη΄. Κοχλιάριον ἔχει ξέστας οβ΄. Δεικνύει τὸν σίκλον τεσσάρων ὀβολῶν. Ὁ ὀβολὸς ἄγει γράμματα γ΄. Ἔστιν οὖν ὁ σίκλος ὁ ἅγιος γραμμάτων ιβ΄, καὶ ὁ βασιλικὸς γραμμάτων ΄. Τὸ δηνάριον ἑξήκοντα ἀσσαρίων ὑπῆρχεν. Ὁ δὲ ἀργυροῦς δηνάρια. Ἀργυροῦς δὲ ἐτυπώθη ἀπ' ἀρχῆς νόμισμα, ἐκ δὲ τῶν Ἀσσυρίων ἐφοίτησεν. Ἁβραὰμ δὲ εἰς γῆν Χαναάν, φησι [ἴσ. φασι], τὸν τύπον τοῦτον ἐνήνοχεν. Δραχμὴ ἡ ἔχουσα γράμματα γ΄. Τὴν τρίχα τοῦ Ἀβεσσαλὼμ ἐν τούτῳ τῷ σίκλῳ ἐστάθμιζον κατὰ καιρὸν ὅταν ἐκείρετο τὴν κεφαλήν, σίκλους ρκε΄. Ἔστιν οὖν ὀγκίαι τριάκοντα καὶ 133 μία, γράμματα ΄· τῷ σίκλῳ τῷ βασιλικῷ γίνονται λίτρα α΄ γράμματα γ΄. Ὁ σίκλος ὁ ἅγιός ἐστιν ὀβολῶν δ΄, γραμμάτων ι΄· ὁ δὲ ὀβολὸς ἄγει γράμματα γ΄. Τὸν σταθμὸν δὲ ἐν ἀργυρίοις ποτὲ ἐτυποῦντο· οὐκ ἐξ ἀργύρου δὲ ἦν; πεποιημένος, ἀλλὰ ἀπὸ σιδήρου· ὀβολὸς οὖν· τοῦτο ἦν. Μνᾶ ἀντὶ τοῦ μάνη· τὸ μὲν γὰρ τῇ ἑβραΐδι μάνη ὁ ἄργυρος καλεῖται· ἡ δὲ μνᾶ ἡ ἰταλικὴ τεσσαράκοντα· στατήρ ἐστι [γρ. τεσσαράκοντα στατήρων ἐστί], τουτέστι ὀγκιῶν κ΄, λίτρας α΄ ὀγκιῶν η΄.

Ερευνητικό έργο: ΔΡΟΜΟΙ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ – ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ.
Χρηματοδότηση: ΚΠ Interreg IIIA (ΕΤΠΑ 75%, Εθν. πόροι 25%).
Εργαστήριο Διαχείρισης Πολιτισμικής Κληρονομιάς, www.aegean.gr/culturaltec/chmlab.
Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας, © 2006.
Επιτρέπεται η ελεύθερη χρήση του υλικού με αναφορά στην πηγή προέλευσής του.